

**СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ МЕХАНІЗМУ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ****Ільченко В. М.***старший викладач кафедри підприємництва та економіки підприємств,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро***Самокіна Г. В.***студентка економічного факультету
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро***STRATEGIC ASPECTS OF MECHANISM SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE
REGION****Ichenko V.***Senior lecturer of department of business and enterprise economy,
University of customs and finance, Dnipro***Samokina A.***student of the faculty of economics
University of customs and finance, Dnipro***Анотація:**

На сучасному етапі ринкових реформ розвиток регіонів України зіткнувся з низкою об'єктивних і суб'єктивних проблем, що спричинили розбалансованість, асиметричність соціально-економічного розвитку. Існуючі сьогодні в Україні економічні умови сприяють першочерговому сталому розвитку підприємства і його здатності протистояти негативним факторам.

Стратегічний аспект стійкого регіонального розвитку на сьогоднішній день є головною та перспективною частиною системи державного управління заради забезпечення економічного та соціального зростання у довгостроковому періоді.

Abstract:

At the present stage of market reforms, development of regions of Ukraine faced with a number of objective and subjective problems. These problems caused the imbalance in social and economic development. Ukraine economic conditions contribute to the sustainable development of the company. They give the company the ability to withstand adverse environmental factors.

Today the strategic aspect of sustainable regional development is a major and promising part of the public administration. It should provide economic and social growth in the long run.

Ключові слова: стратегія; підприємницький потенціал; сталий розвиток; форми партнерства бізнесу; стратегічні напрями державного регулювання.

Keywords: strategy; entrepreneurial potential; sustainable development; form business partnerships; strategic directions of state regulation.

Забезпечення сталого розвитку в сучасних умовах функціонування економіки України вимагає реалізації стратегії соціально-економічних перетворень, спрямованих на зміну соціальних і економічних пріоритетів розвитку та механізмів їх реалізації. Перехід України до сталого розвитку визначається активною участю в цьому процесі регіонів. На сучасному етапі розробки проблем сталого розвитку недостатньо відображеним є регіональний аспект сталого розвитку, відповідно до цього не регулюються ці проблеми у загальній системі сталого розвитку.

Сталий розвиток регіону означає підвищення рівня подолання ним несприятливих соціальних, економічних і екологічних ризиків та тенденцій, із спроможністю регіону забезпечувати збалансований розвиток, саморегулювання, самовдосконалення із максимальним використанням внутрішніх, а також зовнішніх позитивних ресурсів для задоволення потреб населення регіону. Сталий розвиток регіону обумовлюється визначенням цілей соціального розвитку та виявлення умов щодо їх досяг-

нення, при яких економічні цілі є похідними від соціальних цілей і є засобом забезпечення сталого розвитку в цілому [2].

Стратегія розвитку регіону представляє собою узагальнену модель дій, необхідних для досягнення поставлених цілей управління на основі обраних критеріїв (показників) та ефективного розподілу ресурсів, вона забезпечує якісне визначення напрямів розвитку території у довгостроковій перспективі та спрямована на зміцнення позицій регіону. Розроблення стратегії розвитку регіону передбачає визначення мети, цілей, пріоритетних напрямів, інноваційних пріоритетів та завдань щодо їх реалізації у сферах діяльності, а також комплексу відповідних заходів, дій та рішень для досягнення мети розвитку регіону. Стратегія розвитку регіону базується на вивченні регіональних потреб (економічних, соціальних, екологічних), територіальних інтересів, встановлених цільових орієнтирах розвитку, які знаходяться у сфері кінцевого соціального споживання, мотивації дій. Основою реалізації стратегії є відтворювальний потенціал території. В сучасних кризових умовах наявність стратегії забезпечує

такі можливості: орієнтація розвитку регіону на вирішення ключових проблем, вирішення проблеми збереження підприємницького потенціалу регіону, що безумовно зменшить гостроту соціальних питань, підвищення керованості соціально-економічних процесів та швидкість реакції на зміни, нові можливості, загрозливі тенденції; оцінювання альтернативних варіантів використання інвестиційних ресурсів; стабілізація внутрішнього середовища, протидія виникненню негативних тенденцій; концентрація управлінського потенціалу на вирішенні ключових цілей розвитку [8].

В цільових показниках відображаються фактичні результати заходів, які вживаються для досягнення поставлених стратегічних цілей, і вони, як правило, адресуються знизу доверху. Кабінет Міністрів України має розробляти та визначати стратегію розвитку країни, цілі, заходи та конкретні дії, які потрібно виконати, щоб рік за роком реалізувати, спільно з державними адміністраціями та місцевими виконавчими органами, затверджену Верховною Радою України стратегію соціально-економічного розвитку країни та регіонів. З іншого боку, державні служби нижчих рівнів державного управління виконують заходи та дії, необхідні для досягнення поставленої стратегічної мети та загальних цілей, і повідомляють управлінців з вищих органів про фактичні результати шляхом надання інформації про досягнуті значення цільових показників своєї діяльності [4].

Основними етапами процесу формування стратегічних цілей програм (проектів) розвитку регіонів та територій є [1]:

- програмування – встановлення загальних принципів співробітництва центральних і регіональних органів державної влади та місцевого самоврядування країни на основі аналізу регіональних

проблем і можливостей, а також зважаючи на місцеві пріоритети й пріоритети країни. В результаті цього розробляється стратегічний документ для країни або стратегія розвитку регіону чи території;

- ідентифікація – аналіз пріоритетів, програм, проблем, потреб та інтересів політичних партій, які пройшли до відповідної ради, а також визначення і відбір ідей для їхніх програм;

- оцінна перевірка – ключовими питаннями на даному етапі є актуальність для вирішення проблем і здійсненість заходів. Підготовка детальних графіків робіт із досягненням стратегічних цілей передбачає визначення індикаторів очікуваних результатів і впливу, а також оцінку виконання робіт і використання бюджетних ресурсів;

- виконання – тобто досягнення стратегічних цілей (отримання цільовими соціальними групами запланованої користі), а також загальної мети стратегії (використовуються узгоджені ресурси);

- моніторинг та оцінка – систематичне й об'єктивне оцінювання програми (або проекту), що виконується, його схеми, процесу виконання й результатів.

На сьогоднішній день підтримка малого підприємництва є головним стратегічним аспектом для успішного соціально-економічного розвитку регіону та країни загалом. Суб'єкти господарювання в процесі своєї діяльності покликані задовольняти потреби країни та її регіонів у товарах, роботах, послугах, необхідних для забезпечення пріоритетів національної економічної політики та регіонального економічного зростання [11]. В таблиці 1 визначено стратегічні напрямки державного регулювання через їхні інструменти.

Таблиця 1

Стратегічні напрями державного регулювання [5]

Стратегічні напрями державного регулювання	Інструменти державного регулювання
Збільшення обсягу інвестицій в основі сфери економіки регіонів, що визначають стратегічні пріоритети їх розвитку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Надання субвенцій для забезпечення розвитку інфраструктури. 2. Забезпечення умов для створення нових підприємств. 3. Формування державної та регіональної інфраструктури. 4. Підтримка інвестиційних проектів.
Підтримка малого та середнього підприємництва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спрощення процедури створення суб'єктів підприємництва. 2. Розвиток ринку фінансових послуг. 3. Формування мережі регіональних фондів підтримки підприємства. 4. Посилення мотивації органів управління щодо створення сприятливого клімату для малого та середнього підприємництва. 5. Стимулювання інноваційної спрямованості розвитку підприємництва.
Сприяння створенню та впровадженню інновацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення ефективної системи взаємодії установ у галузі науки. 2. Сприяння створенню інвестиційних фондів з реалізації інноваційних проектів. 3. Концентрація фінансових та інтелектуальних ресурсів. 4. Формування позабюджетних джерел підтримки інноваційної діяльності.
Розвиток туризму та рекреації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення тендерів на право отримання земельних ділянок у рекреаційних зонах. 2. Розширення номенклатури курортно-рекреаційних послуг. 3. Запровадження стандартів якості надання рекреаційних послуг.
Розвиток виробничої та соціальної інфраструктури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток транспортно-дорожнього комплексу. 2. Реформування житлово-комунального господарства. 3. Розвиток інфраструктури науки, освіти, охорони навколишнього природного середовища. 4. Будівництво магістральних цифрових радіорелейних ліній зв'язку.
Поліпшення якості освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення в навчальних закладах систем управління якістю освітніх послуг. 2. Надання цільової підтримки обдарованим дітям і дітям із малозабезпечених сімей.
Збільшення наукового потенціалу, активізація зовнішніх контактів навчальних закладів і дослідних установ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Надання підтримки молодим науковцям, створення регіональних наукових центрів.
Створення механізму запобігання зростанню безробіття, запровадженню механізму легалізації зайнятості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення переліку послуг із працевлаштування, здійснення підготовки спеціалістів відповідно до потреб регіону.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Реформування системи місцевого самоврядування 2. Запровадження програмно-цільового методу формування і виконання місцевих бюджетів 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підвищення рівня економічної самостійності місцевих громад. 2. Законодавче визначення статусу суб'єктів власності. 3. Удосконалення механізму сплати податків шляхом проведення податкових реформ.

Стратегія розробляється переважно як соціально-економічна програма суб'єктів політики (держави та її владних структур). Адже виходячи з формальної логіки саме вони мають у концентрованій формі виражати інтереси регіону і реалізовувати можливості соціально-економічного розвитку. Проте не слід забувати, що потреби різних груп, верств, класів населення диференційовані.

Реалізація будь-якої програми (проекту) потребує формування системного управлінського впливу, спрямованого на подолання розриву між розвитком ринкових відносин та економічних інститутів, створення ефективної державної та регіональної економічної політики з метою здійснення реструктуризації виробництва та управління. Водночас, потребують запровадження нові організа-

ційно-управлінські відносини, нові методи і методи співробітництва різних гілок влади та підприємництва у реалізації інноваційних стратегій розвитку та пріоритетів, інноваційні механізми реалізації стратегії розвитку регіону [10].

Світова практика свідчить, що найбільш розповсюдженими є такі форми партнерства, як сервісний контракт (контракт на послуги); договір на управління (менеджерський контракт); орендний договір (договір лізингу); концесія; повна приватизація (див. табл. 2).

Таблиця 2

Сучасні форми партнерства бізнесу та регіональних органів влади [8]

Форма партнерства	Мета взаємодії	Механізм визначення приватних партнерів	Форми участі регіональних органів влади в проєктах
Сервісний контакт	Зниження вартості муніципальних послуг	Проведення конкурсу між підприємствами різної форми власності	Муніципальна підтримка інвестицій в інноваційні проєкти
Договір на управління	Поліпшення управління державним чи муніципальним майном, поліпшення ситуації в певній галузі	Проведення конкурсу серед недержавних некомерційних організацій на управління об'єктами комунальної власності	Визначення фіксованої винагороди або винагорода за результати діяльності
Орендний договір	Покращення використання комунальної власності	Проведення конкурсу між підприємствами будь-якої форми власності	Привабливі умови оренди за умов досягнення певних результатів використання переданого в оренду майна
Концесія	Передача в концесію об'єктів інфраструктури з метою поліпшення якості послуг, залучення бізнесу до їх фінансування (комунальні, транспортні послуги, переробка сміття тощо)	Величина інвестицій (за умов обмеження бюджетних можливостей), мінімізація ризиків для бізнесу (норми прибутку на інвестований капітал)	Повна відповідальність інвестора за ризики в рамках концесійного договору

На сьогоднішній день впровадження стратегій розвитку є дуже актуальним для України, оскільки наша країна переживає дуже тяжкі часи. Щоб вибратися з цієї прірви, обов'язково потрібно проводити реформи. За сучасних умов в Україні відбувається дуже серйозна адміністративна реформа – скорочення міністерств, центральних органів виконавчої влади, кількості інспекцій, перевіряючих і контролюючих органів тощо. У Коаліційній угоді прописано, що реформування системи пільг відбувається за трьома напрямками: скорочення неефективних пільг, які були у чинному законодавстві, але ніколи не працювали; адресність надання пільг; посилення соціальної справедливості при наданні пільг. Зокрема, більшості пільговикам, які мають право на пільгу по житлово-комунальним послугам, вона буде встановлюватися залежно від доходів родини.

Не менш важливим є реформування пенсійної системи України. Стара накопичувальна система визнана неефективною і саме вона є причиною надто низьких пенсій українських пенсіонерів. Одним із кроків щодо зміни пенсійної системи є запровадження загальнообов'язкової накопичувальної системи пенсійного страхування.

Аналізуючи процес реалізації пенсійної реформи в Україні, варто констатувати, що після введення пенсійної реформи залишається невирішеною проблема запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного

пенсійного страхування. Ця система є другим рівнем системи пенсійного забезпечення України, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах, що передбачені законодавством. Кошти, акумульовані на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках, будуть інвестуватися в економіку держави, що дозволить отримувати інвестиційний дохід і сприятиме реальному збільшенню розмірів додаткових пенсій з накопичувальних рахунків у майбутньому. Впровадження накопичувального рівня допоможе посилити залежність розміру пенсії від трудового вкладу особи, а відтак збільшити зацікавленість працівників та роботодавців у сплаті страхових внесків.

Серйозною нагальною проблемою стало значне збільшення суми на оплату комунальних послуг. Більшість населення не зможе оплачувати величезні суми за комунальні послуги, тому уряд вирішив провести реформування системи надання субсидій. Міністерство соціальної політики України розробило спрощену процедуру оформлення субсидій. Однак реформування соціальної сфери потребує значних фінансових ресурсів не тільки з державного бюджету, а й з самої економіки країни. Тому на даний момент не менш важливим є реформування економічного сектору України.

Так історично склалося, що Україна – це аграрна країна з родючими ґрунтами. Тому доречно

перш за все спрямувати реформи саме в аграрний сектор. Брак ефективного управління в галузі тваринництва в сільському господарстві та системи планування, призвів до зменшення поголів'я худоби, що спричиняє виснаження ґрунтів через відсутність достатньої кількості органічних добрив. Аграрний сектор не в змозі забезпечити достатню зайнятість для сільського населення. Слабкі можливості для зайнятості та занепад соціальної інфраструктури в сільських і приміських місцевостях є ключовими причинами низького рівня життя, і як наслідок – відтік та загальне старіння нації, що створює додатковий тиск на міста.

Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015-2020 роки має за мету комплексне реформування галузі, реалізацію аграрного потенціалу країни та поліпшення життя у селі. Результатом реалізації стратегії має стати підвищення конкурентоспроможності аграрного комплексу України, розвиток фермерських господарств та інфраструктури, покращення життя на сільських територіях.

Складна політична ситуація в Україні порушила питання реформування системи місцевого самоврядування. Тому стратегії розвитку, що створювались і раніше, саме зараз набули величезної популярності.

Підприємницький потенціал є однією з основних рушійних сил соціально-економічного розвитку регіональних систем. Кожному регіону доводиться самостійно вибирати траєкторію розвитку, враховуючи цілий комплекс чинників зовнішнього і внутрішнього середовища свого функціонування. У зв'язку з цим управління формуванням підприємницького потенціалу регіону, що є одночасно підсистемою підприємницького потенціалу держави і підсистемою соціально-економічної сфери регіону, повинне здійснюватися з урахуванням стратегії розвитку як всієї країни, так і цього регіону [7].

За даними Держкомстату України станом на 01.01.2016 р. в Україні у структурі вітчизняного підприємництва за розмірами підприємств частка малих підприємств має найбільше значення на відміну від великих і середніх і становить 95,5% (рисунк 1).

Рисунок 1 - Структура підприємств за розмірами у загальній кількості підприємств України станом на 2016 рік [3]

Ефективне використання та нарощення підприємницького потенціалу в регіоні забезпечується за таких умов:

1. Матеріально-технічної, інформаційної та фінансової підтримки сфери малого й середнього бізнесу.

2. Спрощення процедури оформлення дозвільних документів.

3. Відпрацювання простої й доступної схеми вирішення земельних питань.

4. Розвиток лізингу машин, обладнання та інших засобів виробництва, складування, реалізації продукції.

5. Вдосконалення системи оподаткування підприємницької діяльності.

6. Підвищення рівня безпеки підприємницької діяльності.

7. Надання інформаційної (навчання, консультування), грошової допомоги безробітним (безпроцентної позики тощо), які бажають зайнятися підприємницькою діяльністю.

8. У кожному регіоні доцільно створення бази даних, яка б містила інформацію про традиційні, специфічні для різних місцевостей ремесла з метою надання кваліфікованої інформаційної допомоги підприємцям, які бажають зайнятися таким видом діяльності.

Фінансовий потенціал суб'єктів господарювання регіону як потужне джерело забезпечення розвитку територій має важливе значення і полягає у [6]:

- забезпеченні виробництва суспільних благ задля задоволення потреб населення (товарів, послуг тощо);
- своєчасній оплаті праці населення;

– формуванні (акумулюванні) інвестиційних накопичень, що, в свою чергу, можуть бути спрямовані на реалізацію проектів регіонального розвитку.

Для забезпечення сталого розвитку регіонів можна виділити такі стратегічні напрямки у сфері малого бізнесу [9]:

1. Ефективне та досконале правове забезпечення, що має передбачити законодавче закріплення шляхів реалізації фінансово-кредитного та організаційно-консультативного напрямків державної підтримки громадян-підприємців із подальшим втіленням цих положень у регіональних програмах підтримки підприємницької діяльності громадян.

2. Фінансово-кредитна підтримка, яка реалізується за допомогою прямих і непрямих форм.

3. Встановлення системи гарантованого доступу підприємців до кредитних ресурсів, створення різноманітних державних програм підтримки банківських установ, які кредитують малий бізнес.

4. Організаційно-консультаційне забезпечення, яке реалізується за допомогою розгалуженої інфраструктури розвитку малого

підприємництва, що сприятиме інформаційному та консультаційному обслуговуванню громадян підприємців завдяки існуванню розширеної мережі організацій, включаючи організацію державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації громадян-підприємців, залучення їх до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення поставок продукції (робіт, послуг) для державних і регіональних проблем.

5. Формування системи лізингу як однієї з найбільш перспективних можливостей створення і розвитку виробничого базису малого та середнього підприємництва.

6. Впровадження фінансової стратегії по залученню вітчизняного і міжнародного банківського капіталу для забезпечення розвитку малого бізнесу в Україні.

7. Розвиток інноваційної діяльності в підприємницьких структурах, сприяння освоєнню нових технологій і винаходів.

За допомогою методу екстраполяції трендів авторами було обчислено коефіцієнт підприємницького потенціалу регіонів України за 2011-2015 роки, представлений в таблиці 3.

Таблиця 3.

Оцінка підприємницького потенціалу регіонів України за 2011-2015 роки

Регіони	Індекс підприємницького потенціалу				
	2011	2012	2013	2014	2015
Вінницька	0,400	0,424	0,438	0,448	0,468
Волинська	0,209	0,202	0,190	0,177	0,167
Дніпропетровська	0,317	0,320	0,321	0,317	0,319
Донецька	0,239	0,237	0,232	–	–
Житомирська	0,420	0,445	0,451	0,467	0,484
Закарпатська	0,349	0,357	0,353	0,352	0,356
Запорізька	0,354	0,366	0,366	0,364	0,373
Івано-Франківська	0,375	0,390	0,406	0,423	0,438
Київська	0,374	0,372	0,366	0,356	0,356
Кіровоградська	0,395	0,396	0,385	0,377	0,372
Луганська	0,258	0,256	0,250	–	–
Львівська	0,396	0,403	0,404	0,404	0,408
Миколаївська	0,386	0,386	0,376	0,372	0,369
Одеська	0,426	0,423	0,414	0,404	0,398
Полтавська	0,328	0,338	0,334	0,337	0,342
Рівненська	0,371	0,396	0,418	0,431	0,455
Сумська	0,354	0,354	0,348	0,351	0,348
Тернопільська	0,315	0,310	0,304	0,297	0,291
Харківська	0,390	0,394	0,392	0,390	0,392
Херсонська	0,428	0,426	0,421	0,412	0,408
Хмельницька	0,391	0,399	0,401	0,414	0,425
Черкаська	0,329	0,332	0,330	0,327	0,327
Чернівецька	0,366	0,365	0,363	0,357	0,355
Чернігівська	0,380	0,390	0,391	0,395	0,402
м. Київ	0,803	0,810	0,817	0,820	0,827

На основі отриманих даних, зазначимо, що:

– підприємницький потенціал протягом аналізованого періоду суттєво не змінився в таких областях як Дніпропетровська, Закарпатська, Запорізька, Львівська, Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська, Чернівецька;

– відбулося зростання підприємницького потенціалу у таких областях як Вінницька, Житомирська, Івано-Франківська, Рівненська, Хмельницька, Чернігівська та місто центрального підпорядкування – Київ;

– підприємницький потенціал за аналізований період мав тенденцію до зменшення у таких областях як Волинська, Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Одеська, Тернопільська, Херсонська.

Через несприятливу політичну ситуацію на територіях Луганської та Донецької областей, не має можливості провести аналітичні розрахунки підприємницького потенціалу цих регіонів.

Світовий досвід показує, що саме підприємницький потенціал є тим самим регуляторним важелем, який дозволить країні вийти із кризи, нарощувати свої потужності, забезпечувати зайнятість населення та зменшувати соціальну напруженість.

Конкурентоспроможність регіону не визначається тільки його географічним розташуванням, наявними природними ресурсами або кліматичними умовами, головним все ж є кваліфікований персонал, наскільки потужно розвинута наука і техніка, чи позитивний сформований інвестиційний клімат, наскільки прозоре інформаційне поле та яка існує активність малого і середнього підприємництва [12].

Для аналізу підприємницького потенціалу України розглянемо в динаміці зовнішню торгівлю товарами з іншими країнами протягом 2011-2015 років (рис. 2,3).

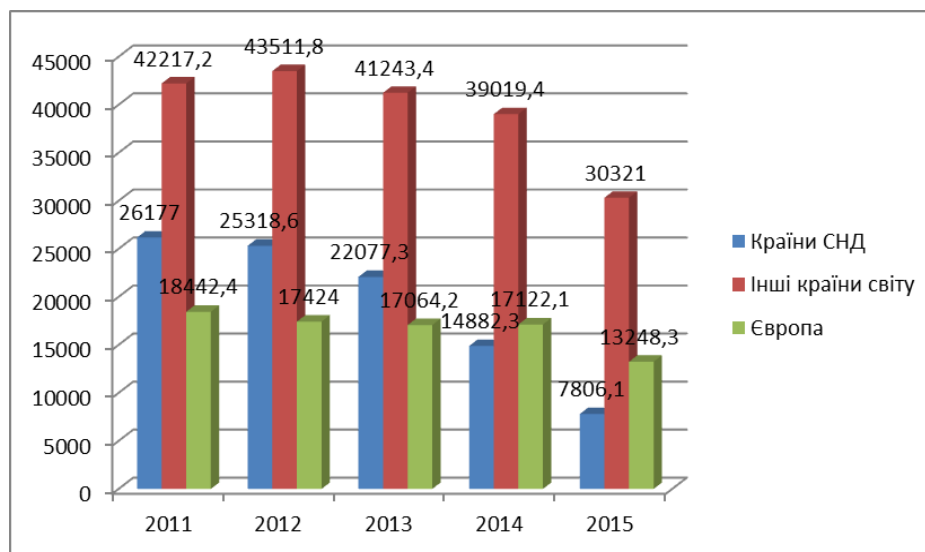

Рисунок 2 - Структура експорту товарів України з країнами світу [3]

Згідно з отриманими Державним комітетом статистики даними бачимо, що ситуація стосовно експорту в Україні протягом досліджуваного періоду складалася таким чином. Найбільше експортувалося товарів у 2011 році в інші країни світу, друге місце посідали країни СНД. У наступному році ситуація суттєво не змінилася – перше місце за рейтингом експорту товарів також тримали інші країни світу, друге – країни СНД, тільки у порівнянні з минулим роком частка країн СНД дещо зменшилась. У 2013 році експортувалося товарів в: інші країни світу –

41243,4 млн. дол. США; країни СНД – 22077,3 млн. дол. США, а в Європу – 17064,2 млн. дол. США. Станом на 2014 рік ситуація суттєво не змінилася як і раніше найбільше товарів експортувалося в інші країни світу. Проте у 2015 році бачимо негативну тенденцію до зменшення показника в усіх категорія: перше місце посідають інші країни світу з показником – 30321 млн. дол. США, на другому місці Європа – 13248,3 млн. дол. США, на третє місце опустився показник експорту країн СНД – 7806,1 млн. дол. США.

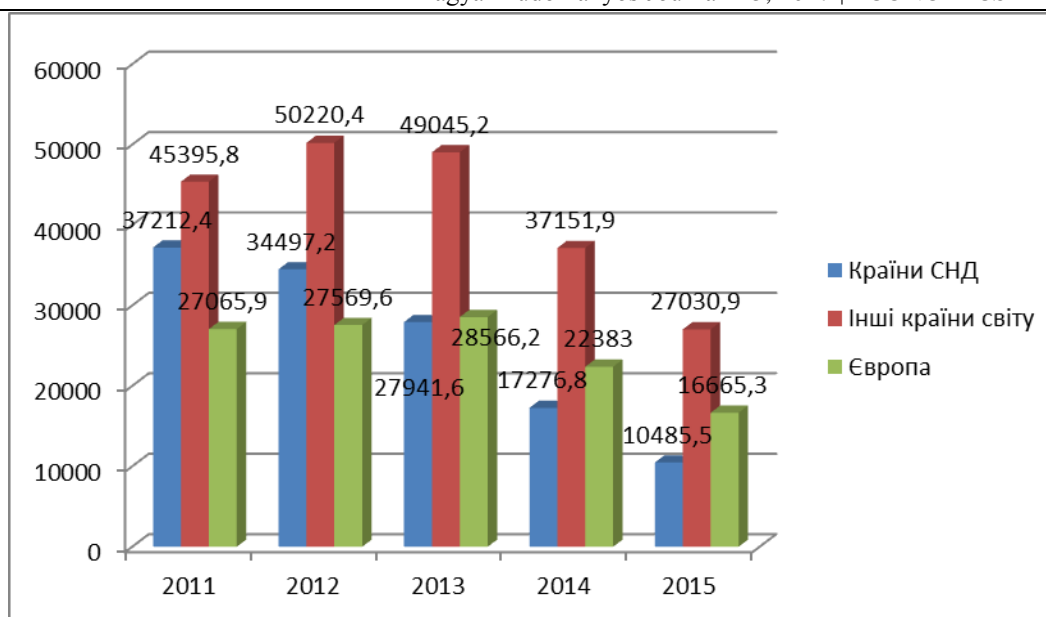

Рисунок 3 – Структура імпорту товарів з України в країни світу [3]

Проаналізувавши статистичні дані стосовно імпорту товарів з України в різні країни світу можемо зазначити, що у 2011 році найбільше імпортувалося товарів в інші країни світу, що становило – 45395,8 млн. дол. США, на другому місці – країни СНД з показником – 37212,4 млн. дол. США, третє місце посіла Європа – 27065,9 млн. дол. США. Наступного, 2012 року ситуація суттєво не змінилася. Станом на 2013 рік бачимо, що рейтинг дещо змінився – перше місце посіли інші країни світу – 49045,2 млн. дол. США; Європа – 28566,2 млн. дол. США, а третє місце тепер посідають країни СНД з показником – 27941,6 млн. дол. США. У 2014 році бачимо суттєве зменшення у всіх категоріях. Послідовність країн щодо кількості імпортованих товарів у порівнянні з минулим роком залишається незмінною. У 2015 році бачимо також тенденцію до зменшення показників: інші країни світу – 27030,9 млн. дол. США; Європа – 16665,3 млн. дол. США; країни СНД – 10485,5 млн. дол. США.

В цілому можемо зазначити, що за аналізований період відбулося суттєве зниження підприємницького потенціалу, а саме підприємницький потенціал є тим регуляторним важелем, який дозволить країні вийти із кризи.

Висновки. В сучасних кризових умовах наявність стратегії забезпечує орієнтацію розвитку регіону на вирішення ключових проблем, вирішує проблеми збереження підприємницького потенціалу регіону, підвищує керованість соціально-економічних процесів та швидкість реакції на зміни, нові можливості, загрозливі тенденції; дає оцінку альтернативних варіантів використання інвестиційних ресурсів; стабілізує внутрішнє середовище, протидіє виникненню негативних тенденцій; концентрує управлінський потенціал на вирішенні ключових цілей розвитку регіону і держави в цілому.

Список літератури:

1. Байцим В.Ф. Механізм формування стратегічних цілей програм (проектів) розвитку регіонів та територій. // Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №10(88). – С. 227-237.
2. Гривєвська С. М. Перспективи сталого розвитку регіону / С.М. Гривєвська // Економіка промисловості. - 2011. - № 4. - С. 288-296. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econpr_2011_4_44.
3. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Дешко А.І., Слівак А.С. Система стратегічного управління соціальним та економічним розвитком України // Формування ринкових відносин в Україні – 2008. - №4(83). – С. 42-46.
5. Жихор О. Б. Модель державного регулювання розвитку регіону: стратегічні, тактичні та операційні напрями / О. Б. Жихор, Н. В. Кузьминчук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2013. - № 1. - С. 21-25.
6. Забедюк М. С. Активізація підприємницького потенціалу як фактор розвитку бізнес середовища / М. С. Забедюк // Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент. - 2012. - Вип. 9(2). - С. 183-188. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9\(2\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9(2)_28).
7. Ільченко В.М., Аналіз стратегій економічного розвитку та комплексних програм регіонів України на період до 2020 року / В.М. Ільченко, М.С. Коновалов, П.С. Коновалова // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2015. -№4.–С.125-129.
8. Комеліна О. В. Інноваційні механізми реалізації стратегії розвитку регіону / О. В. Комеліна // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2009. - Вип. 15. - С. 45-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2009_15_9.

9. Мельник Т. О. Державна підтримка малого і середнього підприємництва в Україні / Т. О. Мельник // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 102-109. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2015_1_17.

10. Пенькова О.Г. Реалізація стратегічних пріоритетів розвитку економіки/ О.Г. Пенькова // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – К.: НДЕІ, 2008. – №7 (86). – С. 42-46.

11. Про схвалення проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2014 рік: розпорядження Кабінету Міністрів України. – № 213-р від 27.03.2013.

12. Чайкіна А.О. Підприємницький потенціал як особливий медіатор конкурентоспроможності регіону / А.О. Чайкіна // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2015. – Вип. 15. – С. 98-101.

БУХГАЛТЕРСКИЕ И НАЛОГОВЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ДОГОВОРНОЙ ПОЛИТИКИ ПРИОБРЕТЕНИЯ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ

Мигунова М. И.

Кандидат экономических наук, доцент Сибирского Федерального Университета, Торгово-экономического института, Российская Федерация, Красноярск

ACCOUNTING AND TAX IMPLICATIONS OF CONTRACTUAL POLICY ACQUISITION OF FIXED ASSETS

Migunova M.

Candidate of economic Sciences, associate Professor Siberian Federal University Trade and economic institute, Krasnoyarsk, Russian Federation

Аннотация:

Предметом исследования является договорная политика организаций, выступающая в качестве инструмента налогового планирования и позволяющая избежать возникновения дополнительных налоговых обязательств. В статье рассматриваются виды договоров, посредством которых можно приобрести объекты основных средств. Анализируются их преимущества и недостатки как с точки зрения бухгалтерского, так и налогового учета.

Abstract:

The subject of the study is the contractual policy organizations, serving as a tax-planning tool and allows to avoid additional tax liabilities. The article discusses the types of agreement through which to purchase property, plant and equipment. Analyzes their advantages and disadvantages both from the point of view of accounting and tax accounting.

Ключевые слова: договорная политика, лизинг, возвратный лизинг, купля продажа, основные средства.

Keywords: contract policy, lease, leaseback, sale-purchase, fixed assets.

На сегодняшний день для функционирования любого предприятия необходимым условием является наличие определенного имущества и источников его формирования. Основные средства, представленные зданиями, сооружениями, машинами и оборудованием, являются фундаментальными основами деятельности организации.

От выбора вида заключаемых договоров и его конкретных условий при приобретении основных средств зависят налоговые и бухгалтерские последствия. Целью данной статьи является сравнительный анализ таких последствий для наиболее распространенных в настоящее время видов договоров: купля-продажа, лизинг и возвратный лизинг. Данный выбор обусловлен тем, что договор купли-продажи является одним из основных видов обязательств по передаче имущества, а договора финансовой аренды, несмотря на относительно небольшую распространенность, являются очень удобной формой экономических отношений с точки зрения

налоговых последствий, что является существенным фактором в условиях сложившейся системы налогообложения в РФ.

Диспозитивные предписания законодательства относительно условий договора предлагают сторонам стандартный шаблон условий договора, который они по своему усмотрению могут изменить, выбрав более подходящие для них условия сделки. Выполнив обязательные предписания закона относительно формы и содержания договора, организации самостоятельно могут изменять предлагаемые законодательством шаблоны договоров, не являющиеся обязательными, и строить договорные схемы так, как того требует конкретная хозяйственная ситуация.

Возможность реализации договорной политики как инструмента минимизации налоговых обязательств организаций обусловлена тем, что в целом ряде случаев порядок расчета налогооблагаемых баз и сроки уплаты налогов зависят от того, как конкретная хозяйственная операция трактуется гражданским законодательством и, прежде всего,